

Podmienky súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie

**Podmienky súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie¹
v prípade výstavby, modernizácie a rekonštrukcie komunitných centier ako aj prestavby
existujúcich objektov pre účely zriadenia a fungovania komunitných centier (ďalej len
„výstavba/rekonštrukcia/prestavba“)**

Zriadenie komunitných centier sa odporúča v lokalitách², kde žije väčší počet príslušníkov marginalizovaných komunit³ (najmä obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych komunit⁴). Komunitné centrá najviac pracujú s obyvateľmi marginalizovaných rómskych komunit.⁵

Umiestnenie komunitného centra musí rešpektovať podmienku nízkoprahovosti a bezprostrednosti vo vzťahu k primárnym užívateľom poskytovaných služieb t.j. obyvateľom sociálne vylúčenej lokality a zároveň zohľadňovať jeho integračnú funkciu vo vzťahu ku komunite celej obce.⁶

Umiestnenie komunitného centra priamo v sociálne vylúčenej lokalite z týchto dôvodov nie je vhodné. Výnimku tvoria prípady segregovaných lokalít, ktoré sú natoľko vzdialené od obce, že lokalizácia centra mimo vylúčenej lokality by významne sťažovala prístup obyvateľov vylúčenej lokality k službám komunitného centra alebo existujúce komunitné centrá, ktoré dlhodobo poskytujú sociálne služby, odborné činnosti, iné činnosti a aktivity KC priamo v lokalite. V týchto prípadoch je však nevyhnutné zabezpečiť dostupnosť služieb, činností a aktivít pre celú komunitu obce inou

¹ vid' **Metodický výklad pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie** zverejnený na <http://www.minv.sk/?metodicke-dokumenty>

² V zmysle prílohy č. 7 výzvy

³ vid' **Štandardy komunitných centier** zameraných na prácu s marginalizovanými komunitami pre potreby výziev Regionálneho operačného programu na výstavbu a rekonštrukciu komunitných centier spolufinancovaných z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Príloha č. 1 Uznesenia vlády SR č. 804/2011

OP Ľudské zdroje, str. 111 „Vychádzajúc z doterajších skúsenosti práve sociálne intervencie realizované priamo v prirodzenom prostredí týchto komunit s dôrazom na zabezpečovanie dostupných komplexných služieb obyvateľom všetkých vekových kategórií v MRK sa ukazujú ako jeden z nástrojov na podporu sociálnej inklúzie a zvyšovanie zamestnateľnosti týchto skupín v dlhodobom meradle.“

⁴ Zdroj: **Životné stratégie obyvateľov rómskych osídlení**, Zborník vedeckých štúdií, Projekt VEGA 1/0596/10, Nitra 2011, Autori: Jurina Rusnáková, Alena Rochovská, Vladimír Klein, Lenka Jalilah Hrušková, Mária Hamráčková, Marianna Šramková, Peter Pollák, dostupné na:

http://prohuman.sk/files/Zivotne_strategie_obyvatelov_romskych_osidleni.pdf

Separované rómske osídlenia/komunity - Koncentrácie v obci alebo na jej okraji rozlišujeme:

- v obci koncentrované - Integrované/koncentrované (osídlenia, v ktorých žije viac ako 80% Rómov a tvoria aspoň 3 obydlia);

- na okraji (zskupenie domov, obývané rómskou populáciou, tvorí hranicu zastavanej časti obce).

Segregované rómske osídlenia/komunity - Mimo obce/mesta alebo oddelené bariérou: Mimo obce/mesta alebo oddelené umelou alebo prírodnou bariérou (napr. lesom, cestou, železnicou, atď.), medzi osídlením, ktoré je mimo obce/mesta a obcou/mestom nie je súvislá zástavba. Rovnako sem patria segregované rómske komunity bez vodovodu, kde je podiel nelegálnych obydli viac ako 20%.

(Ďalšie informácie sú dostupné v Atlase Rómskych komunit na Slovensku 2013, UNDP) <http://europeandcis.undp.org/ourwork/roma/>

⁵ **Evaluácia správa, Národný projekt Komunitné centrá**, (kód ITMS: 27120130553), vydané Implementačnou agentúrou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (November 2015)

⁶ vid' **Štandardy komunitných centier** zameraných na prácu s marginalizovanými komunitami pre potreby výziev Regionálneho operačného programu na výstavbu a rekonštrukciu komunitných centier spolufinancovaných z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Príloha č. 1 Uznesenia vlády SR č. 804/2011

formou (napr. realizácia časti aktivít v priestoroch školy, kultúrneho domu, obecného či mestského úradu a pod.).

Prostredníctvom výstavby/rekonštrukcie/prestavby sa musí zabezpečiť príslušníkom marginalizovaných komunit (najmä obyvateľom segregovaných a separovaných rómskych komunit) prístup k službám komunitného centra, ktoré vedú k desegregácii, degetoizácii a destigmatizácii, resp. neprehľbovaniu segregácie, getoizácie a stigmatizácie príslušníkov uvedených komunit.

1.1 Pri realizácii projektu je potrebné realizovať aktivity smerujúce k desegregácii, degetoizácii a destigmatizácii, a to prostredníctvom splnenia nasledovných podmienok:

- a) prioritne realizovať projekt v lokalitách, kde žije väčší počet príslušníkov marginalizovaných komunit (najmä obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych komunit);
- b) zabezpečiť dostupnosť príslušníkov marginalizovaných komunit (najmä obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych komunit), vrátane komunity celej obce k vybudovanému/zrekonštruovanému/prestavanému komunitnému centru;
- c) po ukončení výstavby/ rekonštrukcie/ prestavby komunitného centra prostredníctvom jeho prevádzky obec ako prijímateľ zabezpečí v komunitnom centre poskytovanie komplexných sociálnych a komunitných služieb prispievajúcich k sociálnemu začleňovaniu osôb sociálne vylúčených na individuálnej, ako aj na lokálnej úrovni, vrátane aktivít prispievajúcich k desegregácii, degetoizácii a destigmatizácii.

1.2 Žiadateľ je povinný v ŽoNFP (časť 7 formulára ŽoNFP) popísať:

- a) lokalitu výstavby/rekonštrukcie/prestavby komunitného centra vrátane popisu výhod/pozitív prečo je potrebné umiestnenie komunitného centra v danej lokalite ako aj počet osôb z marginalizovaných rómskych komunit žijúcich v danej lokalite;
- b) ako bude zabezpečená dostupnosť príslušníkov marginalizovaných komunit (najmä obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych komunit), vrátane komunity celej obce k vybudovanému/ zrekonštruovanému/ prestavanému komunitnému centru;
- c) ako po ukončení výstavby/ rekonštrukcie/ prestavby komunitného centra prostredníctvom jeho prevádzky obec ako prijímateľ zabezpečí v komunitnom centre poskytovanie komplexných sociálnych a komunitných služieb prispievajúcich k sociálnemu začleňovaniu osôb sociálne vylúčených na individuálnej, ako aj na lokálnej úrovni, vrátane aktivít prispievajúcich k desegregácii, degetoizácii a destigmatizácii (príklady aktivít komunitného centra, ktoré prispievajú k desegregácii, degetoizácii a destigmatizácii sú uvedené nižšie v rámci tohto dokumentu);

Pre splnenie podmienky súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie musí ŽoNFP spĺňať podmienky uvedené v bode 1.2.

⁷ Atlas Rómskych komunit na Slovensku 2013, UNDP

Príklady aktivít komunitného centra, ktoré prispievajú k desegregácii, degetoizácii a destigmatizácii:

Komunitné centrum je zamerané najmä na:

- realizáciu aktivít zameraných na aktivizáciu marginalizovaných komunít (najmä obyvatelia segregovaných a separovaných rómskych komunít) k riešeniu ich problémov;
- ovplyvňovanie sociálnych zmien vytváraním a zlepšovaním vzťahov medzi príslušníkmi marginalizovaných komunít (najmä obyvateľmi segregovaných a separovaných rómskych komunít) a komunitou celej obce, najlepšie tak, aby samotní členovia danej komunity tieto zmeny požadovali a uskutočňovali ich;
- realizáciu aktivít smerujúcich k vyvolaniu a podporovaniu zmien v rámci miestnej komunity;
- realizáciu spoločných sociálnych aktivít pre marginalizované komunity (najmä obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych komunít) a komunitu celej obce, vrátane neformálneho vzdelávania a realizácie voľnočasových aktivít pre deti, mládež a dospelých;
- organizovanie senzibilizačných a osvetových aktivít pre marginalizované komunity (najmä obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych komunít) a komunitu celej obce o prínose aktivít komunitnej práce k zlepšeniu životov všetkých obyvateľov obce (jednak tým, že sa budú aktívne riešiť problémy najzraniteľnejších skupín, ale tiež tým, že napríklad komunitné sociálne služby budú môcť využívať všetci obyvatelia).
- môže ísť aj o aktivity, do ktorých budú zapojení zástupcovia obecnej samosprávy, školy, cirkvi a ďalších inštitúcií v obci a okolí (napríklad aj územne príslušný úrad práce), ktorých cieľom bude rozvoj spolupráce týchto inštitúcií s komunitným centrom, účasť inštitúcií a ich klientov (napríklad žiakov, študentov, členov náboženskej obce) na aktivitách komunitného centra – napríklad formou dobrovoľníctva, osvetu a podobne.